

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ЦЗ № 2
з цивільного захисту
під час воєнного стану**

**м. Ірпінь
2026**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора Коледжу
від 29.07.2026 р. № 71

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ЦЗ № 2
з цивільного захисту
під час воєнного стану**

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція з цивільного захисту для працівників та студентів під час воєнного стану (далі - інструкція) Відокремленого структурного підрозділу «Ірпінський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України» (далі - Коледж) є нормативним документом, що містить обов'язкові для дотримання вимоги з цивільного захисту, які поширюються на працівників та студентів під час воєнного стану.

1.2. Дана інструкція розроблена з метою проведення інструктажу з безпеки життєдіяльності зі студентами під час воєнного стану.

1.3. Студентам необхідно уважно прослухати інструктаж відповідно до даної інструкції, який проводиться класним керівником, викладачем та запам'ятати основні вимоги безпеки життєдіяльності під час воєнного стану.

1.4. В умовах воєнного стану працівники та студенти зобов'язані дбати про особисту безпеку і здоров'я під час перебування у зонах проведення бойових дій.

1.5. Додатковими чинниками травмування в умовах воєнного стану є:

- обстріли;
- вибухи;
- розриви бомб, снарядів чи ракет;
- заміновані предмети та території;
- обвалення будівель та споруд;
- хімічна атака;
- бактеріологічна атака;
- радіаційний вплив;
- пожежа;
- наїзд транспортним засобом, у тому числі військовою технікою;
- протиправні дії сторонніх осіб - фізичне насильство (зокрема, викрадення та катування).

1.6. Класний керівник, викладач зобов'язаний провести інструктаж зі студентами відповідно до даної інструкції під особистий підпис в журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти.

1.7. Усі працівники повинні пройти інструктаж відповідно до цієї інструкції під особистий підпис в журналі реєстрації інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

2. Визначення термінів та скорочень

2.1. Вибухонебезпечні предмети - вибухові матеріали промислового призначення та саморобного виготовлення, боеприпаси, що містять вибухові речовини, а також біологічні та хімічні речовини, бомби і боеголовки, керовані і балістичні ракети, артилерійські, мінометні, ракетні боеприпаси і боеприпаси до стрілецької зброї, усі міни, торпеди і глибинні бомби, піротехнічні вироби військового та спеціального призначення, касетні бомби і касети, електричні вибухові пристрої, саморобні вибухові пристрої та інші предмети, що є вибухонебезпечними за своєю природою.

2.2. Вибуховий пристрій - спеціально виготовлений промисловим або саморобним способом пристрій одноразового застосування, який за певних обставин спроможний до вибуху з утворенням уражаючих факторів, обумовлених дією енергії хімічного вибуху вибухових речовин.

2.3 ОЗК (загальновійськовий захисний комплект) - це спеціальний ізолювальний одяг, призначений для захисту шкіри від отруйних, радіоактивних речовин, біологічних загроз та агресивних середовищ.

3. Основні правила поведінки в умовах воєнного стану

3.1. Студентам та працівникам Коледжу неухильно дотримуватися рекомендацій, визначених Правилами поведінки в умовах надзвичайної ситуації воєнного характеру, розроблених Державною службою України з надзвичайних ситуацій (<https://dsns.gov.ua/uk/abetka-bezpeki/diyi-naselennya-v-umovax-nadzvicainix-situacii-vojenного-xarakteru>)

3.2. Перебуваючи на території Коледжу, у його приміщеннях, навчальних корпусах чи гуртожитку, слід обов'язково знати місце розташування найпростішого укриття.

3.3. Без необхідності намагатися якнайменше знаходитись поза місцем навчання, проживання, роботи та у малознайомих місцях.

3.4. При русі у приміщеннях, виході з них, при пересуванні сходами багатоповерхових корпусів та гуртожитку або до найпростішого укриття необхідно дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Необхідно пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дівчатам, літнім людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття.

3.5. У виняткових випадках, у разі потрапляння у район обстрілу чи інший небезпечний район, слід ховатись у найближчу захисну споруду цивільного захисту. У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття необхідно використовувати нерівності рельєфу. У разі раптового обстрілу чи іншої небезпеки та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і укриття потрібно лягати на землю головою в бік, протилежний

вибухам. Голову слід покривати руками. Не можна виходити з укриття до кінця обстрілу чи іншої небезпеки.

3.6. Під час дії комендантської години:

- заборонено перебувати на вулиці та в інших громадських місцях без спеціальної перепустки. Це правило не поширюється на переміщення до укриття під час сигналу тривоги;

- під час перебування у приміщеннях Коледжу, навчальних корпусах чи гуртожитку слід дотримуватися правил світломаскування, а саме: зашторювати вікна, вимикати світло, прибирати з підвіконь усі лампи тощо.

3.7. У разі виявлення вибухонебезпечних предметів забороняється:

- перекладати їх з одного місця на інше;
- збирати і зберігати, нагрівати і ударяти;
- намагатися розряджати і розбирати.

3.8. Дії у разі виявлення вибухонебезпечного або підозрілого предмета.

Для камуфляжу саморобних вибухових пристроїв може бути застосовано звичайні побутові предмети: сумки, пакети, коробки, іграшки тощо. На місці виявлення слід вжити негайних заходів з їх означення, огороження і охорони знайдених предметів.

3.9. Ознаки, які дають змогу виявити вибуховий пристрій:

- предмети виглядають незнайомими або перебувають у незвичних місцях чи території;
- наявність у знайдених предметах, механізмах антени або приєднаних до них дротів;
- звуки, що лунають від предмета (цокання годинника, звукові/світлові сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд із ним (батареї, акумулятори тощо);
- наявність розтяжки дротів або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- специфічний запах (гасу, розчинника, пально-мастильних і хімічних речовин).

3.10. Забороняється:

- користуватися поблизу знайденого предмета мобільними телефонами, іншими переговорними пристроями, електро - радіоприладами тощо;
- чинити будь-який температурний, звуковий, світловий, механічний вплив на вибухонебезпечний або підозрілий предмет;
- заходити в райони, огорожені та позначені знаками мінної небезпеки;
- навмисно пошкоджувати або руйнувати елементи системи позначення небезпечного району чи їх використання не за призначенням.

3.11. Протягом воєнного стану дотримуватись таких правил:

- носити із собою документ, що посвідчує особу;
- мати при собі інформацію про групу крові та можливі проблеми зі здоров'ям (наприклад: алергія на медичні препарати, хронічні захворювання);
- за можливості інформувати органи правопорядку, місцеві органи влади та військовослужбовців про людей, які вчиняють протиправні дії, у тому числі фізичне насильство (зокрема, викрадення та катування);

- уникати місць скупчення людей;
- не вдаватися в суперечки з незнайомими людьми (це допоможе уникнути можливих провокацій);
- уникати місць, де перебувають озброєні люди або розташована військова техніка, особливо зон обстрілів;
- не наближатися до вікон, якщо почули постріли;
- не спостерігати за ходом бойових дій, стояти або бігати під обстрілом;
- не демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;
- не підбирати покинуту зброю та вибухонебезпечні предмети;
- не вдягати армійську форму або камуфльований одяг (бажано вдягати одяг темних кольорів, що не привертає уваги, та уникати символів, що можуть викликати неадекватну реакцію з боку військовослужбовців);
- не перебувати у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- не відхилятися від визначеного маршруту, рухатися слід дорогами, придатними для безпечного пересування;
- не переміщатися (зокрема, транспортними засобами) на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, якщо там не було проведено перевірку на відсутність вибухонебезпечних предметів (розмінування).

3.12. Під час перетинання блокпостів дотримуватись таких правил поведінки:

- у разі переміщення автотранспортним засобом на нього необхідно попередньо повісити так, щоб було примітно для осіб, контролюючих територію, плакат з надписом назви Підприємства;
- під'їхавши до блокпосту на автотранспортному засобі необхідно знизити швидкість, зупинитись і вимкнути світло фар;
- мати при собі паспорт громадянина у паперовому вигляді або ID-картку та службове посвідчення, а водію додатково - посвідчення водія, свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, документи на товарно-матеріальні цінності, які перевозяться;
- забороняється розмовляти по мобільному телефону, тримати руки у кишенях або у відкритій сумці тощо;
- не слід реагувати на провокаційні фрази, треба відповідати на питання чітко і поважно, не вступати у суперечки з військовослужбовцями;
- необхідно беззаперечно виконувати законні вимоги осіб, контролюючих блокпост;
- забороняється фотографувати і знімати відео;
- не слід вести бесіду на військову тематику (про збройні сили, зброю, військову техніку тощо).

3.13. Порядок дій за сигналом «Увага всім! Повітряна Тривога!»:

- у разі оголошення тривоги негайно припинити роботу та навчання, залишити приміщення;
- потрібно вимкнути джерела живлення електричного обладнання, яке використовується, та вжити заходів щодо належного зберігання підконтрольних матеріальних цінностей;
- для переміщення слід використовувати безпечні маршрути, обмежити до мінімуму пересування відкритою територією;

- у разі перебування у приміщенні спускатися сходами, не користуючись ліфтом, прямувати визначеними маршрутами евакуації до визначених захисних споруд цивільного захисту або іншого придатного для захисту укриття;

- швидко, без паніки зайняти місце у найближчій захисній споруді (сховищі, підвальному приміщенні, паркінгу тощо);

- під час перебування у захисній споруді дотримуватись відповідних правил поведінки та правил пожежної безпеки;

- зберігати спокій, не піддаватися паніці, зберігати здатність швидко і правильно оцінювати ситуацію.

3.14. Дії під час обстрілу стрілецькою зброєю:

- під час обстрілу стрілецькою зброєю найкраще сховатися в захищеному приміщенні, а якщо це неможливо, слід лягти, прикрившись предметами, що можуть захистити від уламків і куль;

- якщо потрапили під обстріл стрілецькою зброєю на відкритій місцевості, краще впасти на землю та закрити голову руками;

- ефективним захистом буде будь-який виступ, навіть тротуар, заглиблення в землі або канава;

- укриттям також може стати бетонна сміттєва урна або сходинка ганку;

Не слід ховатися за автомобілями або кіосками, оскільки вони часто стають мішенями.

Не виходити з укриття, поки обстріл не вщухне і протягом п'яти хвилин не буде пострілів.

3.15. Дії під час артилерійського або мінометного обстрілу, ракетного або авіаційного нальоту.

У разі відсутності поблизу споруд цивільного захисту чи укриття потрібно виконати ці дії:

- лягти на землю головою в бік, протилежний вибухам;

- згрупуватися в позу ембріона, прикривши голову руками, водночас долонями щільно закрити вуха та відкрити рот для врівноваження тиску, оскільки звуковий (акустичний удар) може призвести до розривів судин та барабанних перетинок;

- не виходити з укриття до кінця обстрілу.

3.16. Небезпечно ховатися в підвалах панельних будинків, біля автомобільної техніки, автозаправних станцій та під стінами будівель з легких конструкцій (такі об'єкти неміцні, тож велика ймовірність травмуватися або опинитися під завалом).

3.17. Якщо обстріл застав у приміщенні, рекомендовано обрати місце між несучими стінами, неподалік від дверей та вікон (у зоні, недосяжній для осколків скла), для того щоб можна було покинути приміщення у разі попадання снаряду.

3.18. Під час пересування по місцевості, яка перебуває під обстрілом, на автотранспортному засобі в будь-який момент треба бути готовим негайно покинути його, тому слід обходитись без ременів безпеки і, за можливості, займати місце біля дверей.

3.19. У разі якщо обстріл застав у автобусі, тролейбусі або трамваї, слід:

- попросити водія зупинити транспорт;
- вибратися із транспортного засобу з протилежного від обстрілу боку і, пригинаючись, переміститися від дороги в напрямку «від будівель і споруд» та залагти на землю;
- потім слід пошукати надійне укриття неподалік;
- перебігати слід короткими швидкими кроками відразу після наступного вибуху.

3.20. Дії на випадок обвалення будівлі:

- якщо опинились під завалом у зруйнованій будівлі, слід покликати на допомогу, повідомити про місце знаходження, спокійно чекати на допомогу.

3.21. У разі якщо опинилися під завалом, ніхто не чує, слід:

- спробувати вивільнити руки і ноги;
- роздивитися, якими предметами його завалило: якщо вони не надто важкі, спробувати обережно розібрати завал, намагатися не зачепити те, на чому тримаються уламки;
- якщо предмети, які впали, дуже важкі, кликати на допомогу;
- якщо ніхто не чує, почати (у разі можливості) дужче розбирати завал;
- якщо відсутня можливість вибратися з обваленої будівлі, намагатися сповістити про себе (якщо є можливість, скористатися телефоном мобільного зв'язку, стукати по трубах і батареях опалення, голосно кликати на допомогу);
- в очікуванні допомоги намагатися уникнути переохолодження.

3.22. Дії у разі загрози хімічного, біологічного або радіоактивного ураження:

- у разі виявлення загрози хімічного, біологічного або радіоактивного ураження потрібно покинути небезпечну зону, пройти до захисної споруди цивільного захисту;
- у разі радіаційного забруднення провести йодну профілактику, якщо вона призначена відповідній віковій групі: дорослі до 40 років, вагітні та матері, які годують груддю, - 125 мг препарату стабільного йоду (калій йодид), дорослим старше 40 років йодна профілактика не призначена;
- слід уникати тривалого перебування у зоні радіаційного, хімічного або біологічного забруднення;
- у разі тривалого перебування на відкритій, забрудненій місцевості за межами укриття обов'язково використовувати індивідуальні засоби захисту: для органів дихання – протигаз, респіратор, медичну маску, ватно-марлеву пов'язку, хустинку або будь-яку іншу тканину; для захисту шкіри – спеціальний захисний одяг типу ОЗК, плащ із капюшоном, накидку, комбінезон, гумове взуття та рукавиці;
- після виходу із зони радіаційного, хімічного або біологічного забруднення, потрібно провести дезактивацію засобів захисту, одягу, взуття та санітарну обробку незахищених (відкритих) ділянок тіла людини.

3.23. У разі захоплення/потрапляння у полон:

- зберігати спокій, не проявляти агресії, чітко виконувати вимоги загарбників;
- у полоні підтримувати життєві ресурси за допомогою медитації, дихальних практик і сну.

3.24. У разі дорожньо-транспортної пригоди повідомити про інцидент в підрозділ поліції і залишатися на місці, доки не прибудуть працівники поліції, якщо це не загрожує безпеці, за потреби/можливості викликати екстрену (швидку) медичну допомогу.

4. Вимоги безпеки в небезпечних ситуаціях

4.1. У разі виникнення небезпечних ситуацій, що загрожують життю та здоров'ю необхідно покинути небезпечну ділянку.

4.2. Ознаками небезпечної ситуації в умовах воєнного стану можуть бути обстріл, зокрема ракетний або авіаційний наліт, виявлення/розірвання вибухонебезпечного або підозрілого предмета, обвалення будівель і споруд, пожежа, дорожньо-транспортна пригода, загрози хімічного, біологічного або радіоактивного ураження, протиправні дії сторонніх осіб тощо;

4.3. Не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поряд.

4.4. Зателефонувати батькам, коротко описати ситуацію, повідомити про місце свого перебування.

4.5. Якщо ситуація вийшла з-під контролю, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами:

101 - оперативно-рятувальна служба ДСНС;

102 - поліція;

103 - екстрена (швидка) медична допомога;

104 - аварійна газова служба;

112 - єдиний телефонний номер екстреної допомоги населенню.

Передаючи інформацію про небезпечну ситуацію, слід чітко зазначити, де її виявлено, дату, час та особу, яка її виявила.

РОЗРОБЛЕНО

Фахівець цивільного захисту

(підпис)

Світлана ЧЕРЕВКО